

LAPSEN HYVÄ ARKI-HANKE 1.3.2009-31.10.2011

Lasten ja perheiden tukeminen heidän kehitysympäristöissään

**Pohjois-Suomen monialaiset sosiaali- ja terveystalvelut - kehittämisrakenne
ja toimintamalli hankekokonaisuuden Pohjois-Pohjanmaan osahanke**

(Hankkeen tunnistus 029/HTO/KH/2009)

Selvitys hankkeen etenemisestä 1.3.-31.8.2009

1. Hankkeen tavoitteet

Lapsen hyvä arki-hanke on Pohjois-Suomen monialaiset sosiaali- ja terveystalvet - kehittämiskakenne ja toimintamalli hankekokonaisuuden osahanke. Hankekokonaisuus pohjautuu elinkaarimallin mukaiseen ajatteluun. Se muodostuu neljästä erillisestä osahankkeesta, joiden päämääränä on rakentaa KASTE -ohjelmakauden aikana yhteinen sosiaali- ja terveystalvetuiden kehittämiskakenne ja toimintamalli Pohjois-Suomeen.

Lapsen hyvä arki-osahanke tuottaa kehittämiskakennekokonaisuuteen lasten ja perheiden talvetuiden kehittämisen osion Pohjois-Pohjanmaalle varhaiskasvatuksen substanssista käsin. Hankkeen pyrkimyksenä on kehittämistyön avulla purkaa sektoroitunutta työkuultuuria lasten ja perheiden talvetuiden toteuttamisessa, ja näin vahvistaa elinkaarimallin mukaista lasten ja perheiden talvetuiden kehittämistä varhaisen tuen ja ennaltaehkäisyn näkökulmasta.

Hankkeen päätavoitteena on lasten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen sekä lasten ja perheiden talvetuiden laadun ja vaikuttavuuden parantaminen. Tähän liittyen tavoitteena on:

1. Moniammatillisen kumppanuuden edistäminen, yhteisten moniammatillisten toimintamallien ja verkostojen kehittämisen ja vahvistaminen lasten ja lapsiperheiden talvetuiden tarjoajien välille.
2. Varhaisen tunnistamisen ja tukemisen edistäminen sekä lasten eri elämän piireissä tapahtuvan kasvatuksellisen vuorovaikutuksen ja vanhemmuuden tukeminen.
3. Lasten ja perheiden talvetuissa työskentelevän henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittäminen.
4. Kuntien ja muiden tahojen välisen yhteistyön ja yhteisen työn tapojen vahvistaminen lasten ja lapsiperheiden talvetuissa asiakkaan osallisuus huomioiden.
5. Tutkimuksen, koulutuksen ja käytännön työn välisen yhteyden kehittäminen.

Hankkeen odotettuina vaikutuksina on, että lasten ja perheiden hyvinvointi ja osallisuus vahvistuvat:

- lapset ja perheet saavat oikea-aikaista talvetua
- saavat itse osallistua talvetuiden kehittämiseen
- kokevat tulevansa kuulluiksi
- lapset ja perheet saavat tukea omilla kehitysympäristöissään ja perustalvetuiden yhteydessä – kotona, päivähoitossa, neuvolassa

- vanhemmat saavat tukea kasvatustehtävässään
- vanhemmuus vahvistuu
- lasten ja perheiden tarpeet tunnustetaan mahdollisimman varhain ja niihin voidaan antaa oikea-aikaista tukea
- lasten ja perheiden palvelujen työmenetelmät kehittyvät ja leviävät keskeisten toimijoiden käyttöön
- lasten ja perheiden palveluiden yhteistyö on mallinnettu rakenne- ja sisältötasolla
- ylisektorinen ja – kunnallinen yhteistyö vahvistuu ja sille luodaan toimintamalli
- lasten ja perheiden palveluissa työskentelevien ammatillinen osaaminen vahvistuu ja heillä on käytössä yhteisiä työkaluja
- alan opiskelijat integroituvat kehittämistyöhön opinnäytetöiden ja harjoittelujen kautta
- korjaavan lastensuojelun tarve vähenee

2. Hankkeen toteutuminen

Suunnitteluvaihe

Hakkeen toteutus käynnistyi suunnitteluryhmä toimesta loppukevästä 2009. Suunnitteluryhmän ensimmäisessä kokouksessa valittiin työryhmä, joka vastasi hankkeen toiminnan käynnistämisestä. Suunnitteluvaiheen kokoontumiset ja toiminnalliset prosessit ilmenevät alla olevasta taulukosta.

Taulukko 1. Suunnitteluryhmän kokoontuminen ja käsitellyt asiakokonaisuudet

Aika ja paikka	Asiat	Läsnä
17.4.2009 Poske/Oulu	<p>Osahankkeen käynnistymiseen liittyvät organisatoriset tehtävät, hankkeen hallinnointi, työntekijöiden rekrytointi, operatiivisen työryhmän nimeäminen hankkeen käynnistämiseksi.</p> <p>Työryhmän jäsenet: Jarmo Kivimäki ja Marja Ranta-Nilkku Ppky. Ppky. Kallio, Aini Naumanen Koilismaa/Kuusamo, Heleena Talala Haapajärvi/Selänne, Vuokko Vimberg Kärsämäki/Selänne, Petri Kinnunen Poske, Eeva-Liisa Kronqvist (pj.) Oulun yliopisto.</p>	<p>Kaisa Kostamo-Pääkkö Poske/Lappi, Petri Kinnunen Poske/Pohjois-Pohjanmaa, Eeva-Liisa Kronqvist Oulun Yliopisto, Anna-Maija Puroila Oulun yliopisto, Hannu Pietiläinen Oamk/Sote, Raili Varanka Posio, Eija Helisten Posio, Marja Ranta-Nilkku Ppky. Kallio, Hanna Suutari Taivalkoski, Sirpa Kinnunen Taivalkoski, Heleena Talala Haapajärvi, Minna Hattunen Haapajärvi, Aini Naumanen Kuusamo</p>

6.5.2009 Poske/Oulu	Hankkeen hallinnointi, työntekijöiden rekrytointi, ohjausryhmän jäsenten valinta	Petri Kinnunen, Anna-Maija Puroila, Marja Ranta-Nilkku, Heleena Talala, Eeva-Liisa Kronqvist
27.5.2009 Poske/Oulu	Koko KASTE-hankkeen aloitusseminaariin osallistuminen 2.-3.6.2009 Rovaniemellä, (Anu Määttä Kuusamosta ja Eeva-Liisa Kronqvist), rekrytointiprosessin eteneminen, ohjausryhmän varsinaisten ja varajäsenten nimeäminen.	Petri Kinnunen, Anna-Maija Puroila, Marja Ranta-Nilkku, Vuokko Vinberg, Aini Naumanen, Eija Helisten, Raili Karanko, Anu Määttä (videoyhteys) ja Eeva-Liisa Kronqvist
18.6.2009 Puhelinkokous	Ohjausryhmän täydentäminen, rekrytointiprosessin eteneminen, hankkeen maksuliikenteen käytännön toteutus, projektipäällikön työn aloitus.	Petri Kinnunen, Anna-Maija Puroila, Marja Ranta-Nilkku, Kerttu Illikainen, Aini Naumanen, Eija Helisten ja Eeva-Liisa Kronqvist

Hallinnointi ja toimijat

Osahankkeen hallinnoinnista vastaa Peruspalvelukuntayhtymä Kallio¹. Hankkeessa ovat mukana Peruspalvelukuntayhtymä Kallion lisäksi Peruspalvelukuntayhtymä Selänne, Kuusamo, Taivalkoski ja Posio.

Hanke toteutetaan tiiviissä yhteistyössä Oulun yliopiston kanssa. Yliopiston kanssa on solmittu erillissopimus², jossa on määritelty hankkeen osalta tila- ja tutkimusresurssien käytöstä.

Hankkeen projektipäällikkö Aira Vähärautio on aloittanut työskentelynsä 1.8.2009. Hankkeen kehittämiskoordinaattorit Anu Määttä (Kuusamo-Taivalkoski-Posio) ja Kirsi Anttila (Kallio ja Selänne) aloittivat työnsä 15.8.2009. Hankkeen työntekijöistä - projektipäällikkö ja kehittämiskoordinaattorit - koostuva tiimi on käynnistänyt työskentelynsä. Tiimin tehtävänä on hankesuunnitelman mukaisen toiminnan suunnittelu, toteutus ja koordinointi kehittämisalueilla. Hanketyöntekijöistä koostuvan tiimin työskentelyn pääprosessit seurantajakson aikana ilmenevät alla olevasta taulukosta.

¹ Perussopimus solmittu Kolpeneen palvelukeskuksen kuntayhtymän, Peruspalvelukuntayhtymä Kallion ja Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen välillä 24.6.2009. Peruspalvelukuntayhtymä Kallio on solminut hankkeessa mukana olevien kuntien ja kuntayhtymien kanssa hankkeen hallinnointiin liittyvän sopimuksen. – päivämäärä?

² Yhteistyösopimus yliopiston kanssa on allekirjoitettu – päivämäärä?

Taulukko 2. Hanketyöntekijöiden tiimipalaverit

Aika ja paikka	Asiat
17.8.2009 Oulun yliopisto	Tutustuminen ja orientoituminen hanketyöskentelyyn, hankesuunnitelmaan perehtyminen ja alueiden kehittämistyön käynnistäminen, hankkeen taloushallinto ja sopimukset, alueelliset osabudjetit ja maksuliikenne, tiimityön organisoituminen ja aikataulus. Yhteistyötapaaminen yliopiston henkilökunnan kanssa.
24.8.2009 Puhelinneuvottelu	Ohjausryhmän kokousterveiset, koordinaattorin työskentelystä aiheutuvat kustannukset, kehittämisalueiden aloituskokoukset ja suunnitteluprosessit.
31.8.2009 Puhelinneuvottelu	Osaamiskeskuspäivien 26.-27.8.2009 anti, koko hankkeen neuvottelukunnan kokouskuulumiset 28.8.2009, , kehittämisalueiden aloituskokoukset ja suunnitteluprosessit, syksyn toimintakalenteri.

Verkostoituminen muiden hankkeiden kanssa

Kuusamo-Taivalkoski-Posio-alueen kehittämiskoordinaattori on osallistunut Kaste-avausseminaariin 2.-3.6.2009 Rovaniemellä.

Hankkeen projektipäällikkö on osallistunut Pohjois-Suomen monialaiset sosiaali- ja terveysterveystoimet – kehittämisrakenne ja toimintamalli kokonaishankkeen neuvottelukunnan kokoukseen 28.8.2009 Rovaniemellä.

Valtakunnallinen verkostoituminen

Projektipäällikkö ja Kallio-Selänteen alueen kehittämiskoordinaattori osallistuivat sosiaalialan osaamiskeskusten valtakunnallisille päiville Pyhätunturilla 26.-27.8.2009.

Yhteistyö tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden kanssa

Oulun yliopiston kanssa on pidetty yhteistyöpalaveri opetuksen ja tutkimuksen integroimiseksi osaksi Lapsen hyvä arki-hankkeen kehittämistyötä 11.8.2009. Palaveriin osallistui yliopistolta tutkijatohtori Anna-Maija Puroila ja erikoistutkija Eila Estola. Yhteistyön käynnistämistä oli pohtimassa myös Voimaperhe-hankkeen projektipäällikkö Hannakaarina Sarvela-Pikkarainen.

3. Arvio hankkeen toteutumisesta 1.3.-31.8.2009

Hankkeen on käynnistynyt keväällä 2009 suunnitteluryhmän tekemällä alustavalla suunnittelutyöllä. Varsinainen hankesuunnitelman mukainen toiminta on käynnistynyt 1.8.2009 alkaen. Tämän seurauksena hankesuunnitelman mukaisesti keväälle 2009 aikataulutettu hankkeen toteutumissuunnitelma on pääosin siirtynyt tapahtuvaksi syksyllä 2009. Muilta osin hanke on edennyt hankesuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Työskentelyaikatauluihin on tehty tarvittavat täsmennykset.

Hankkeen ohjausryhmä on nimetty. Ohjausryhmä vastaa hankekokonaisuuden sisällöllisestä ja hallinnollisesta ohjaamisesta. Se seuraa ja arvioi hankkeen talouden ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista sekä alueiden kehittämisprosessien etenemistä koko hankkeen toiminta-alueella. Ohjausryhmä kokoontuu puolivuositain. Kokouksissa käsitellään hankkeen toiminnallinen ja taloudellinen puolivuosisraportti. Seuraava ohjausryhmän kokous on tiistaina 8.12.2009 klo 9.00-11.00.

Hankkeen toteutumista arvioidaan alueille perustettavissa moniammatillisissa kehittämistiimeissä. Kehittämisprosessin aikana kerätään palautetietoa toiminnasta, tilaisuuksista, koulutuksesta ja muusta kehittämistyöstä prosessiarvioinnin tueksi. Hankkeen päättyessä toteutetaan hanketyöntekijöiden, kehittämistiimien ja yhteistyötahojen itsearviointi. Sitä varten perustetaan arviointityöryhmä, joka kokoaa työskentelyn tulokset. Arviointiraportin tulokset julkistetaan hankkeen päätösseminaarissa.

4. Selvitys henkilöstön käytöstä

Hankkeen kokopäivätoimisena projektipäällikkö on toiminut Aira Vähärautio (1.8.2009-31.10.2011). Hänen palkkakustannuksistaan 50 % on tullut Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen (Poske) Pohjois-Pohjanmaan yksikön perusrahoituksen kautta ja 50 % Kaste-rahoituksesta. Projektipäällikkö on työsuhteessa Oulun seudun ammattikorkeakouluun. Peruspalvelukuntayhtymä Kallion ja Posken välillä on tehty sopimus projektipäällikön kehittämishanketyöskentelystä³. Projektipäällikön työhuone on Oulun yliopistolla.

Kokopäivätoimisena kehittämiskoordinaattorina Kuusamo-Taivalkoski-Posio alueella on työskennellyt Anu Määttä. Hän on työsuhteessa Kuusamon kaupunkiin (17.8.2009-31.10.2011). Palkkaus tulee kokonaisuudessaan hankkeen kautta. Kehittämiskoordinaattorin työpiste sijaitsee Kuusamossa.

Kokopäivätoimisena kehittämiskoordinaattorina Kallio-Selänteen alueella on työskennellyt Kirsi Anttila. Hän on työsuhteessa Peruspalvelukuntayhtymä Kallioon (17.8.2009-31.10.2011). Palkkaus tulee kokonaisuudessaan hankkeen kautta. Kehittämiskoordinaattorin työpiste sijaitsee Nivalassa.

5. Selvitys asiantuntijapalvelujen käytöstä

Seurantajaksolla ei ole käytetty asiantuntijapalveluita.

³ Sopimus kehittämishanketyöskentelystä – päivämäärä?

6. Selvitys hankkeessa toteutetusta koulutuksesta

Kuusamo-Taivalkoski-Posio-kehittämialueella on jatkettu aikaisemman hankkeen⁴ aikana käynnistyneitä kasvatuskumppanuuskoulutuksia päivähoidon henkilöstölle. Sisällöllisesti koulutukset jatkavat Koilismaan alueella vahvaa kotikasvatuksen tukemisen teemaa ja integroituvat Lapsen hyvä arki-hankkeen toiminnallisiin sisältöihin. Kasvatuskumppanuuskoulutusta on tarkoitus laajentaa hankkeen edetessä myös Taivalkoskelle ja Posiolle sekä Kallio-Selänteen alueille.

⁴ Varhaiskasvatuksen kehittämissuunnitelma (Varhis) 2006-2008.

Liite 1.

Toiminta Kuusamo-Taivalkoski-Posio – alueella 1.8.-31.8.2009

Kehittämiskoordinaattori

Kuusamo-Taivalkoski-Posio- alueen kehittämiskoordinaattorina aloitti työn 17.8.2009 KK Anu Määttä. Raportoitavalla ajanjaksolla kehittämiskoordinaattorin työn painopisteitä ovat olleet:

- Verkostoituminen hankkeen työntekijöiden kanssa
- Hankesuunnitelmaan perehtyminen
- Talouteen ja hallinnointiin liittyvien järjestelyjen hoitaminen
- Paikallisten toimijoiden kokoaminen suunnitteluvaiheeseen
- Hankekuntien palvelurakenteeseen perehtyminen
- Kasvatuskumppanuus- koulutuksen käynnistäminen

Kehittämiskoordinaattori oli mukana hankkeen aloitusseminaarissa 2.6.2009 Rovaniemellä.

Suunnittelukokoukset ja kuntapalaverit

Kuusamon kaupunki oli mukana Varhaiskasvatuksen kehittämissyksikkö Varhiksessa, jossa myös tämän hankkeen kehittämiskoordinaattori työskenteli samoissa tehtävissä. Näin ollen Kuusamossa oli jo valmiina Lapsen hyvä arki- hankkeen hankesuunnitelman mukaisia rakenteita ja työ käynnistyi alueella jouhevasti. Varhiksen aikana aloitettu Kasvatuskumppanuus- koulutus jatkuu vastaten hyvin hankkeen tavoitteiden mukaiseen kehittämistyöhön ja henkilöstön ammatillisen osaamisen vahvistamiseen. Kuusamolaiset toimijat olivat koolla 24.8. kehittämiskoordinaattorin kanssa perehtyen hankesuunnitelmaan, hankkeen tavoitteisiin ja Varhiksen aikana laadittuun kehittämissuunnitelmaan.

Taivalkosken kunnan osalta kehittämiskoordinaattori on perehtynyt kunnan palvelurakenteeseen nettisivuja tutkailemalla sekä vierailut kunnassa keskustellen päivähoidosta vastaavan päivähoidon ohjaajan kanssa kartoittaen nykytilaa ja kuulostellen odotuksia ja tavoitteita hankkeelle.

Posion kunnan tilanteeseen kehittämiskoordinaattori on myös perehtynyt nettisivujen kautta. Kuntavierailu on sovittu heti syyskuun alkuun.

Koko kehittämisalueen yhteinen suunnittelukokous pidettiin 18.8. Taivalkoskella. Kokouksessa käytiin läpi hankesuunnitelmaa ja hankkeen tavoitteita, talouteen ja hallinnointiin liittyviä asioita, pohdittiin hankkeen rakenteita ja perustettavia työryhmiä sekä sovittiin kuntakohtaisista kehittämiskoordinaattorin käynneistä/ kokouksista.

Kuusamo vastaa Kuusamo-Taivalkoski-Posio- alueen taloushallinnosta ja laskutuksesta, minkä tiimoilta on ollut kokous kuntahallinnon edustajan kanssa.

Seurantajakson aikana kehittämisaalueella on pidetty seuraavan taulukon mukaiset kokoukset.

Taulukko 1. Yhteenveto toteutuneista kokouksista:

Aika	Paikka	Osallistujat	Sisältö
18.8.2009	Taivalkoski	Alueen kuntien päivähoidosta vastaavat henkilöt (5 henk.)	Hankesuunnitelmaan ja tavoitteisiin perehtyminen, suunnittelun käynnistäminen.
20.8.2009	Kuusamo	Kasvatus- ja sivistystoimen sihteerit, Lapsi- ja perhetyön johtaja ja kehittämiskoordinaattori	Hankkeen talouteen ja hallintoon liittyvät asiat. Hankerekisteri- menettelyt.
20.8.2009	Kuusamo	Kasvatuskumppanuus-kouluttaja/lto ja keh.koordinaattori	Kasvatuskumppanuus-koulutuksen suunnittelu
24.8.2009	Kuusamo	Kuntakohtaisen työryhmän jäsenet (6 henk.)	Hankesuunnitelmaan ja tavoitteisiin perehtyminen. Varhiksen kehittämissuunnitelman mieliinpalaaminen.
31.8.2009	Taivalkoski	Päivähoidosta vastaava päivähoitohjaaja	Taivalkosken lasten ja perheiden palveluihin perehtyminen.

Alueella on toteutettu koulutusta seuraavan taulukon mukaisesti.

Taulukko 2. Toteutunut koulutus

Aika	Paikka	Osallistujat	Koulutus
25.8.2009	Kuusamo	4. koulutuksen aloittavat päivähoiton työntekijät, esimiehet ja kouluttajat (15henk.)	Kasvatuskumppanuus-peruskoulutuksen aloitusilaisuus (2h)
26.8. ja 27.8.2009	Kuusamo	3. kasvatuskumppanuus-koulutusryhmän työmenetelmäohjaus (6+5henk.)	Teema: Päivähoiton aloituskeskustelu ja tutustumiskäynti lapsen kotiin
27.8.2009 2 ryhmää	Kuusamo	2. kasvatuskumppanuus-koulutusryhmän työmenetelmäohjaus (5+6henk.)	Teema: Kasvatuskumppanuus kasvattajan ja lapsen välisenä suhteena

Liite 2. Toiminta Kallio-Selänne – alueella 1.8.-31.8.2009

Kehittämiskoordinaattori

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion ja Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen alueiden kehittämiskoordinaattorina aloitti työn 17.8.2009 Kirsi Anttila. Raportoitavalla ajanjaksolla kehittämiskoordinaattorin työn painopisteitä ovat olleet:

- Verkostoituminen hankkeen työntekijöiden kanssa
- Hankesuunnitelmaan perehtyminen
- Verkostoituminen Selänteen ja Kallion peruspalvelukuntayhtymien vastuuhihmisten ja muiden alueen hankkeiden kesken
- Aloituskokousten suunnittelu ja ajankohtien sopiminen

Suunnittelukokoukset ja kuntapalaverit

Kehittämiskoordinaattori on osallistunut 25.8.09 pidettyyn Terveempi Pohjois-Suomi hanke esittelytilaisuuteen. Hanketta hallinnoi Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri. Se jakautuu kolmeen osioon, joista Selänteellä ja Kalliolla on omat hankealueet. Yhteistä Kallion hallinnoimalla hankealueella Lapsen hyvä arki-hankkeen kanssa ovat seuraavat:

- edistää väestön hyvinvointia vahvistamalla ennaltaehkäisevää toimintaa sekä varhaisen reagoinnin ja tuen menetelmien käyttöä
- hyödyntää aiemmissa hankkeissa luotuja uusia toimintamalleja ja osaamista

Yhteistä Selänteen hankealueen kanssa ovat seuraavat:

- kehittää hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä laaja-alaiseksi, poikkihallinnolliseksi yhteistyöksi
- edistää väestön hyvinvointia vahvistamalla ennaltaehkäisevää toimintaa sekä varhaisen reagoinnin ja tuen menetelmien käyttöä
- hyödyntää aiemmissa hankkeissa luotuja uusia toimintamalleja ja osaamista

Kehittämiskoordinaattori on osallistunut valtakunnallisille sosiaalian osaamiskeskuspäiville Pyhätunturilla 26.-27.8.2009.

Kehittämiskoordinaattori on perehtynyt aikaisemman Varhis-hankeen aikana tehtyyn kehittämistyöhön alueilla yhteistyöpalaverissa edellisen kehittämiskoordinaattori Marjut Parhialan kanssa 28.8.2009. Lapsen hyvä arki - hankkeessa jatketaan aikaisempaa kehittämistyötä ja hyödynnetään jo muodostuneita hyviä työkäytäntöjä sekä alueen toimivia yhteistyöverkostoja.